Podotknouti dále třeba, že ústní přelíčení zahrnuje i řízení průvodní a kritiku jeho výsledků (§ 259). Svědci a znalci však, kteří byli již slyšeni v řízení přípravném, buďtež při ústním přelíčení jen tehdá opětně vyslechnuti, když senát to shledá nutným, by buď odstraněny byly patrně odůvodněné námitky vznesené proti úplnosti a správnosti důkazu v řízení přípravném provedeného aneb by dle pravdy byl zjištěn stav věci pro rozhodnutí sporu závažný.

Jakmile byla věc tak probrána a vyčerpána, že je zralou k rozhodnutí, prohlásí předseda senátu přelíčení za skončené (§ 193). Avšak pravidlo to doznati může úchylek, a sice:

I. Přelíčení může býti prohlášeno za skončené, ač nebyly ještě provedeny všecky důkazy. To je možným, když má důkaz býti proveden před soudcem dožádaným a buď obě strany zřekly se jednání o výsledcích provedeného řízení aneb senát pokládá jednání takové za zbytečné.

V takovém případě rozhodne soud spor, jakmile dojdou spisy o provedeném důkazu, aniž by nařídil rok k opětnému ústnímu přelíčení (§ 193 odst. 2.).

II. S druhé strany může býti opět zahájeno přelíčení, jež bylo již za skončené prohlášeno. Případy toho jsou dva, a sice:

1. když senát v případě v odst. I. dotčeném shledá z došlých spisů průvodních, že třeba je dalšího jednání a sice buď vzhledem k výsledkům provedeného důkazu aneb vzhledem k prohlášením, jež strany při provádění důkazů učinily;

2. když senát shledá nutným další jednání, poněvadž rozhodnutí sporu závisí ještě na objasnění neb doplnění toho, co bylo předneseno, aneb na rozboru důkazu skutečnosti, o které senát teprve po skončeném jednání seznal, že důkazu potřebuje (§ 194). Opětné zahájení (Wiedereröffnung) přelíčení již skončeného děje se položením nového roku k pokračování ústního přelíčení a nemůže mu tudíž býti odporováno samostatným prostředkem opravným (§ 130, odst. 2. c. ř. s.).

O protokolu, jejž vésti sluší o ústním přelíčení, viz §§ 207—215, 265 c. ř. s. a čl. Protokoly soudní.

B. Před soudy okresními.

Zásady uvedené v odst. *A.* platí povšechně i pro ústní přelíčení před soudy okresními, jež upraveno je v III. dílu (§§ 431—460, c. ř. s. (§ 431 c. ř. s.). Ovšem, že práva a povinnosti předsedy senátu a senátu přísluší zde samosoudci ústní přelíčení řídícímu, jemuž i péče o zachování pořádku náleží (§§ 195, 203 c. ř. s.).

Odchýlky z uvedených zásad jsou zejména tyto:

1. Zastoupení stran advokáty není nutným. Ostatně i jiné osoby, než advokáti (zejména notáři) mohou býti zmocněnci stran ba dokonce v řízení ve věcech nepatrných i manželka žalobce neb žalovaného manžela svého zastupovati může (§ 449 c. ř. s.).

2. První rok, který je při sborových soudech obligatorním a věnován je výhradně (tedy s vyloučením všech jiných věcí, § 239 odst. 4.) úkonům procesním v § 239 naznačeným, je při okresních soudech fakultivním a může býti již při něm jednáno o věci samé (§ 440 c. ř. s.).

Přeměna práv a závazků.

I. Přeměna práv a závazků nastati může na základě zvláštní smlouvy mezi věřitelem a dlužníkem, kterýžto případ má na zřeteli § 1375 o. o. z.;

přeměna však nastati může i bez vůle nebo proti vůli některého kontrahenta, tak zvláště při postupu (cessi). Přeměna nastati může dále mezi týmiž kontrahenty nebo i tak, že přibude jistá osoba třetí — nový věřitel nebo nový dlužník. Ve smyslu zákona nastává přeměna, jestliže buďto co do kontrahentů nebo předmětu smlouvy nebo právního důvodu uskuteční se změna v dotyčném poměru právním.

II. Z uvedeného vyplývají i různé druhy přeměny. Při přeměně právního důvodu nebo pohledávky nastupuje novace; rovněž i při narovnání, kdež sporný předmět nebo právní důvod neb obojí přeměny doznati může. Naproti tomu jsou postup (cesse) a poukaz (asignace) přeměnou právních poměrů způsobenou změnou kontrahentů, při cessi věřitele, při poukazu dlužníka.

III. Jest ještě otázka, zda a pokud přeměna působí zrušení práv a závazků. V té příčině nelze úplně souhlasiti se Stubenrauchem, neboť podotýká, že při přeměně právo o sobě dále trvá; naopak může i při přeměně takový poměr právní vzniknouti, že posavadní právo úplně zaniká a novým jest nahraženo. Přeměna není tedy v mnohých případech ničím jiným než zrušením posavádních práv a závazků a založením nových poměrů právních.

Přeměna trestu viz **Tresty.**

Přepych a daň z přepychu.

Přepychem, předměty přepychu jsou jednotlivé věci sloužící blahobytu nebo zpříjemnění, pokud se týká, ozdobě; daň vybíraná z těchto předmětů jest pak daní z přepychu. Dělí se pak v daň přímou a nepřímou; přímé daně z přepychu jsou vlastními daněmi z přepychu v užším slova smyslu a vybírají se od držitele předmětů přepychových, kdežto nepřímé daně z přepychu jsou t. zv. daněmi spotřebními a vyměřují i vybírají se dle zásad o těchto daních platných, tedy ve formě cla, daně potravní atd. Přímé daně z přepychu označují se tudíž právem jako přímá daň přepychová a dělí se dle předmětů, ze kterých se platí, na daň z kočárů, koní, služebnictva, z nádobí zlatého a stříbrného, z her, kulečníků atd. Věda finanční neupírá sice státu právo vymáhati daň z přepychu, avšak z nejednoho důvodu brojí proti této dani z ohledu na účelnost, a to předkem pro nepatrný a nejistý výnos, uváží-li se zejména nepoměrně značné náklady, které stojí vybírání, kontrola a potřebné k tomu orgány. Ve starších dobách, kde se hledělo zameziti přepychu zákazy a tresty, neměla daň z přepychu sice nynější formy své, nýbrž byla ukládána ve formě peněžitých pokut. Než jako nedá se potlačiti přepych ani samými zákony, tak i k nevalným výsledkům vedly veškery pokusy zavésti daň z přepychu.

Finanční věda nepřeje dani z přepychu i z toho důvodu, že daní touto postižen jest toliko nepatrný počet zámožných osob přepychu se oddávajících, kdežto převážná část ostatních dani této nepodléhá.

Daně z přepychu pochodí z Italie, odkudž dostaly se do Holandska, kdež proklestily si cestu idee finančníka Gogela o zavedení daně z koní a čeládky. Značného rozšíření nabyly pak daně z přepychu v Anglii a Francii. V Rakousko-Uhersku zavedena byla v 17. stol. pro určité účely, jmenovitě pro káznici a chudobinec ve Vídni daň každoročně odváděná z veřejných kulečníků a jiných her, později též daň z povozů. V Uhersku byla daň z mužských služebníků, kulečníků, heren a povozů k osobní po-